

Regeringens proposition

1989/90:140

om höjning av de allmänna barnbidragen, m.m.

Prop.
1989/90:140

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 29 mars 1990.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Ingela Thalén

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en kraftig höjning av det allmänna barnbidraget. Barnbidraget föreslås öka med 2 280 kr. per år och barn, dvs. med 190 kr. per månad. Det nya barnbidragsbeloppet blir därmed 9 000 kr. per barn och år. En motsvarande kraftig höjning föreslås av det förlängda barnbidraget för elever i grundskolan.

Vidare föreslås ändrade regler för beräkning av flerbarnstillägg. Flerbarnstillägget för det tredje barnet skall som för närvarande lämnas med ett belopp som motsvarar ett halvt barnbidrag. För det fjärde barnet skall lämnas flerbarnstillägg med ett helt barnbidrag och för det femte och varje ytterligare barn med 150 procent av ett helt barnbidrag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1991.

De sammanlagda kostnaderna för förslagen beräknas för år 1991 till 3 870 milj. kr.

Lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 a §§ lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §²

För barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, skall av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran utgå allmänt barnbidrag med 6 720 kronor om året i enlighet med vad nedan närmare stadgas.

Allmänt barnbidrag skall utgå jämväl för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket eller ock barnet eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket.

Ett barn som lämnar Sverige skall fortfarande anses vara bosatt här, om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst ett år. Medföljande barn till den som av en statlig arbetsgivare sänds till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning, skall under utsändningstiden anses bosatta i Sverige. Medföljande barn till en svensk missionär eller präst, som i annat fall är anställd i utlandet, skall fortfarande anses bosatta här, om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst tre år.

För barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, skall av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran utgå allmänt barnbidrag med 9 000 kronor om året i enlighet med vad nedan närmare stadgas.

2 a §³

Flerbarnstillägg utgår om någon uppbär allmänt barnbidrag för tre eller flera barn. Vid tillämpning av denna paragraf beaktas inte barn som avses i 4 § tredje stycket eller 7 §.

Flerbarnstillägg lämnas med belopp som motsvarar

1. ett halvt barnbidrag för det tredje barnet,	2. ett helt barnbidrag för det fjärde barnet,
3. tvåhundrafyrtio procent av ett helt barnbidrag för det femte barnet,	3. etthundrafemtio procent av ett helt barnbidrag för det femte barnet och varje ytterligare barn.
4. etthundrasextio procent av ett helt barnbidrag för det sjätte barnet och varje ytterligare barn.	

Vid beräkningen av flerbarnstillägget skall de barn för vilka någon uppbär allmänt barnbidrag räknas samman med de barn för vilka någon annan uppbär allmänt barnbidrag om dessa barnbidragsmottagare stadigvarande sammanbor och är eller har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt.

¹ Lagen omtryckt 1973:449.

² Senaste lydelse 1989:682.

³ Senaste lydelse 1988:225.

Den som önskar uppbära flerbarnstillägg med stöd av tredje stycket skall Prop. 1989/90:140
anmäla detta till den allmänna försäkringskassan.

Om inte annat föreskrivs skall bestämmelserna om allmänt barnbidrag i
denna lag eller i andra lagar eller författningar tillämpas på flerbarnstillägg.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

Lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

En elev i grundskolan har rätt till förlängt barnbidrag av allmänna medel med 560 kronor i månaden från och med kvartalet efter det under vilket eleven fyllt 16 år. Detsamma gäller elever som deltar i motsvarande utbildning i sameskolan, en riksinternatskola eller en sådan fristående skola som avses i 9 kap. 1 eller 2 § skollagen (1985:1100).

En elev i grundskolan har rätt till förlängt barnbidrag av allmänna medel med 750 kronor i månaden från och med kvartalet efter det under vilket eleven fyllt 16 år. Detsamma gäller elever som deltar i motsvarande utbildning i sameskolan, en riksinternatskola eller en sådan fristående skola som avses i 9 kap. 1 eller 2 § skollagen (1985:1100).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1991.

¹ Senaste lydelse 1989:683.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 29 mars 1990

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, S. Andersson, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Wallström, Lööw, Persson, Molin, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Thalén

Proposition om höjning av de allmänna barnbidragen, m.m.

1 Inledning

Regeringen har denna dag beslutat att förelägga riksdagen en proposition om reformerad inkomst- och företagsbeskattning (1989/90:110) och en proposition om reformerad mervärdesskatt (1989/90:111).

De förändringar som där föreslås leder i vissa fall till en relativ försämring för barnfamiljerna bl.a. som en följd av en vidgad indirekt beskattning. Även den omständigheten att deltidsarbete är förhållandevis vanligt i barnfamiljerna och att de sänkta skattesatserna får ett mera begränsat genomslag vid deltidsarbete vid i övrigt likartade förhållanden medverkar till den relativa försämringen för barnfamiljerna.

För att förbättra i stället för att försämra barnfamiljernas ekonomiska situation föreslog utredningen om reformerad inkomstbeskattning (RINK) i sitt betänkande (SOU 1989:33) en höjning av barnbidraget med 3 340 kr. per barn och år. Höjningen skulle delvis finansieras genom att livsmedelssubventionerna på mjölk tas bort.

2 Höjning av barnbidraget

Mitt förslag: Det allmänna barnbidraget höjs med 2 280 kr. per år och barn, dvs. med 190 kr. per månad fr.o.m. den 1 januari 1991. Det nya barnbidraget blir därmed 9 000 kr. per barn och år. Det förlängda barnbidraget höjs på motsvarande sätt.

Utredningens förslag: Barnbidraget höjs till 10 060 kr. per barn och år samtidigt som livsmedelssubventionerna avskaffas. Bidragshöjningen finansieras delvis genom slopade livsmedelssubventioner.

Remissinstanserna: Ingen av de remissinstanser som yttrat sig över RINK:s förslag har berört den föreslagna barnbidragshöjningen eller förslaget att slopa livsmedelssubventionerna.

Skälen för mitt förslag: Jag anser, i likhet med RINK och tidigare Famil-

jeekonomiska kommittén i betänkandet (SOU 1983:14) Barn kostar, att livsmedelssubventionerna är ett ineffektivt stöd till barnfamiljerna eftersom alla som köper subventionerade varor får del av stödet. Om samma mängd resurser i stället riktas enbart till barnfamiljerna får dessa ett avsevärt bättre stöd.

Chefen för jordbruksdepartementet kommer senare att föreslå att livsmedelssubventionerna på mjölk avvecklas fr.o.m. den 1 januari 1991.

En barnbidragshöjning är dessutom nödvändig för att kompensera barnfamiljerna för de effekter som skattereformen i vissa fall kan leda till. Med hänsyn till den ekonomiska situationen förordar jag att barnbidragshöjningen sker i två steg. Den 1 januari 1991 bör barnbidraget höjas med 2 280 kr. till totalt 9 000 kr. per barn och år. Jag kommer senare att återkomma till regeringen med förslag om att barnbidraget fr.o.m. den 1 januari 1992 höjs med ytterligare 1 020 kr. till totalt 10 020 kr. per barn och år.

Statsrådet Persson kommer senare denna dag att föreslå en höjning av studiebidraget som motsvarar den föreslagna barnbidragshöjningen.

3 Flerbarnstilläggen

Mitt förslag: Flerbarnstillägg lämnas med belopp som motsvarar ett halvt barnbidrag för det tredje barnet, ett helt barnbidrag för det fjärde barnet och etthundrafemtio procent av ett helt barnbidrag för det femte och varje ytterligare barn.

Utredningens förslag: Flerbarnstilläggen höjs i motsvarande utsträckning som barnbidraget.

Remissinstanserna: Har inte berört utredningens förslag.

Skälen för mitt förslag: Under åren 1988 och 1989 ersattes den del av bostadsbidraget som är relaterat till antalet barn delvis av flerbarnstillägg i familjer med fyra eller flera barn. Motivet för förändringen var att minska de samlade marginaleffekterna av skatt och bostadsbidrag som kunde uppstå för de berörda familjerna. I samband med att marginalsatserna nu föreslås sänkta och bostadsbidragets konstruktion samtidigt föreslås ändrad, anser jag att också flerbarnstilläggen bör justeras.

Den höjning av barnbidraget som jag nu föreslår skulle med flerbarnstilläggens nuvarande konstruktion innebära ett mycket stort tillskott för familjer med fyra eller flera barn. Dessa familjer skulle i så fall få en högre kompensation med anledning av skatteomläggningen än familjer med färre barn, vilket jag inte anser vara motiverat.

I nedanstående tabell visas höjningen av barnbidrag och flerbarnstillägg samt de nya bidragsbeloppen enligt mina förslag, för familjer med olika antal barn:

Antal barn	Höjning av barnbidraget kr./år	Nytt barnbidragsbelopp kr./år
1 barn	2 280	9 000
2 barn	4 560	18 000
3 barn	7 980	31 500
4 barn	6 492	49 500
5 barn	6 144	72 000
6 barn	11 172	94 500

4 Kostnadskonsekvenser

Mitt förslag: Riksdagen föreslås anvisa 1 935 000 000 kr. till allmänna barnbidrag under nästa budgetår utöver vad som föreslagits i budgetpropositionens förslag till statsbudget.

Skälen för mitt förslag: I årets budgetproposition (prop. 1989/90:100 bil. 7) har regeringen föreslagit riksdagen att till Allmänna barnbidrag anvisa ett förslagsanslag på 12 075 000 000 kr. för nästa budgetår. Vid den anslagsberäkningen hade hänsyn tagits till den höjning av barnbidragen som skedde den 1 januari 1990 och i övrigt beaktats riksförsäkringsverkets beräkningar av antalet bidragsberättigade. Mot bakgrund av samma beräkningar av volymen på bidragsgivningen uppgår kostnaderna för de reformer jag nu har redogjort för till 3 870 milj. kr. för helt år. Jag har då räknat in effekterna på flerbarnstilläggen och de förlängda barnbidragen, men inte studiehjälpen.

Eftersom reformerna föreslås träda i kraft den 1 januari 1991 faller endast halva årskostnaden på budgetåret 1990/91. Följaktligen behöver det anslagsbelopp som föreslogs i budgetpropositionen ökas med 1 935 milj. kr. Det totala anslagsbehovet för nästa budgetår uppgår därmed till 14 010 000 000 kr.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att anta inom socialdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
2. lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,

dels att

3. till förslagsanslaget *Allmänna barnbidrag* under femte huvudtiteln för budgetåret 1990/91 anvisa 1 935 000 000 kr. utöver vad som föreslagits i prop. 1989/90:100 bil. 7.

6 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

